

Förberedande videor

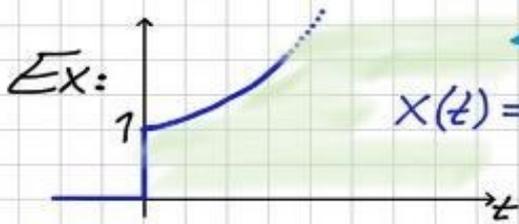
- Video 1: Härledning av laplacetransformen från fouriertransformen
- Den enkelsidiga laplacetransformen
- Laplacetransformens konvergensområde
- Video 2: Exempel 1 – laplacetransformen av $x(t) = e^{2t}u(t)$
- Video 3: Exempel 2: Laplacetransformen av $y(t) = e^{-3t}u(t)$
Exempel 3: Laplacetransformen av $g(t) = \cos(\omega_0 t)u(t)$

Föreläsningens fokus

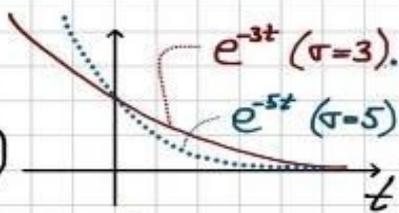
- Den enkelsidiga laplacetransformen, konvergensområde
- Fouriertransformen = laplacetransformen längs $j\omega$ -axeln
- Den dubbelsidiga laplacetransformen, konvergensområden
  - Räkneexempel: Laplacetransformen av $x(t) = e^{2t}u_0(-t) + e^{-3t}\cos(10t)u(t)$
- Den inversa laplacetransformen

Laplacetransformen från Fouriertransformen

Låt $x(t) = 0$ för $t < 0$ & $\int_{-\infty}^{\infty} |x(t)| dt < \infty$

Ex: $x(t) = e^{2t}u(t) \Rightarrow \mathcal{F}\{x(t)\} \nexists$
(enligt grunddef.)

Låt $\tilde{x}(t) = x(t) \cdot e^{-\sigma t}$, där $\sigma \in \mathbb{R}$,
sådan att $\int_{-\infty}^{\infty} |\tilde{x}(t)| dt < \infty$ $\forall \sigma > \sigma_0$ ($\sigma_0 \geq 0$ här)

  e^{-3t} ($\sigma=3$), e^{-5t} ($\sigma=5$)

$x(t) = e^{2t}u(t) \Rightarrow \mathcal{F}\{x(t)\} \nexists$
 $\tilde{x}(t) = x(t)e^{-2t} = u(t) \Rightarrow \mathcal{F}\{\tilde{x}(t)\} \exists$ för $\sigma=2$
 $\tilde{x}(t) = x(t)e^{-3t} = e^{-t}u(t) \Rightarrow \mathcal{F}\{\tilde{x}(t)\} \exists$ för $\sigma=3$
 $\therefore \mathcal{F}\{x(t)\} \exists$ för $\sigma > \sigma_0 = 2!$

Video 1.1

$\text{dus } \mathcal{L}\{x(t)\} \exists \text{ för } \sigma > 2$
 $\uparrow$
 $\text{Re}\{s\}$
 $s = \sigma + j\omega$

Laplaceformen från Fourierformen

$$\begin{aligned} \Rightarrow \mathcal{F}\{\tilde{x}(t)\} &= \int_{-\infty}^{\infty} \tilde{x}(t) e^{-j\omega t} dt = \left/ \begin{array}{l} \tilde{x}(t) = x(t) e^{-\sigma t} \\ x(t) = 0 \text{ för } t < 0 \end{array} \right/ = \int_{0^-}^{\infty} x(t) e^{-\sigma t} e^{-j\omega t} dt \\ &= \int_{0^-}^{\infty} x(t) e^{-(\sigma + j\omega)t} dt = \left/ \boxed{s = \sigma + j\omega} \right/ \\ &= \int_{0^-}^{\infty} x(t) e^{-st} dt = \underline{X(s)} \quad \left(\begin{array}{l} \text{Jämför med} \\ X(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-j\omega t} dt \end{array} \right) \end{aligned}$$

Den enkelsidiga Laplaceformen

för $x(t)$ (där $x(t) = 0$ för $t < 0$):

$$\boxed{X(s) = \mathcal{L}_I\{x(t)\} = \int_{0^-}^{\infty} x(t) e^{-st} dt}$$

$X_I(s) =$

Existensvillkor, $|X(s)| < \infty$

Konvergensområde:

$$\sigma = \text{Re}\{s\} > \sigma_0$$

s-planet,
σ:

$$X(s_0) = \dots$$

$$s_0 = -12 + j2 \quad s = \sigma + j\omega$$

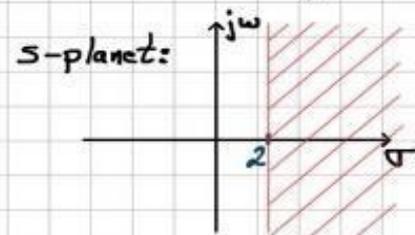
Laplaceformen är bara fullständigt definierad tillsammans med sitt konvergensområde

Laplaceformexempel

$$x(t) = e^{2t} u(t)$$

$$\begin{aligned} \underline{X(s)} &= \mathcal{L}_I\{x(t)\} = \int_{0^-}^{\infty} x(t) e^{-st} dt = \int_{0^-}^{\infty} e^{(2-s)t} dt \\ &= \left[\frac{e^{(2-s)t}}{2-s} \right]_{0^-}^{\infty} = \frac{1}{2-s} \left(\lim_{t \rightarrow \infty} e^{(2-s)t} - \underbrace{e^{(2-s) \cdot 0}}_{=1} \right) \\ &= \left/ \begin{array}{l} \lim_{t \rightarrow \infty} e^{(2-s)t} \stackrel{s = \sigma + j\omega}{=} \lim_{t \rightarrow \infty} e^{(2-\sigma)t} \cdot \underbrace{e^{-j\omega t}}_{|e^{-j\omega t}| = 1 \forall t} \end{array} \right/ \\ &= 0 \text{ om } 2 - \sigma < 0 \Rightarrow \underline{\sigma > 2} \\ &= \frac{0-1}{2-s} = \underline{\underline{\frac{1}{s-2}}} \end{aligned}$$

Konvergensområde: $\text{Re}\{s\} > 2$

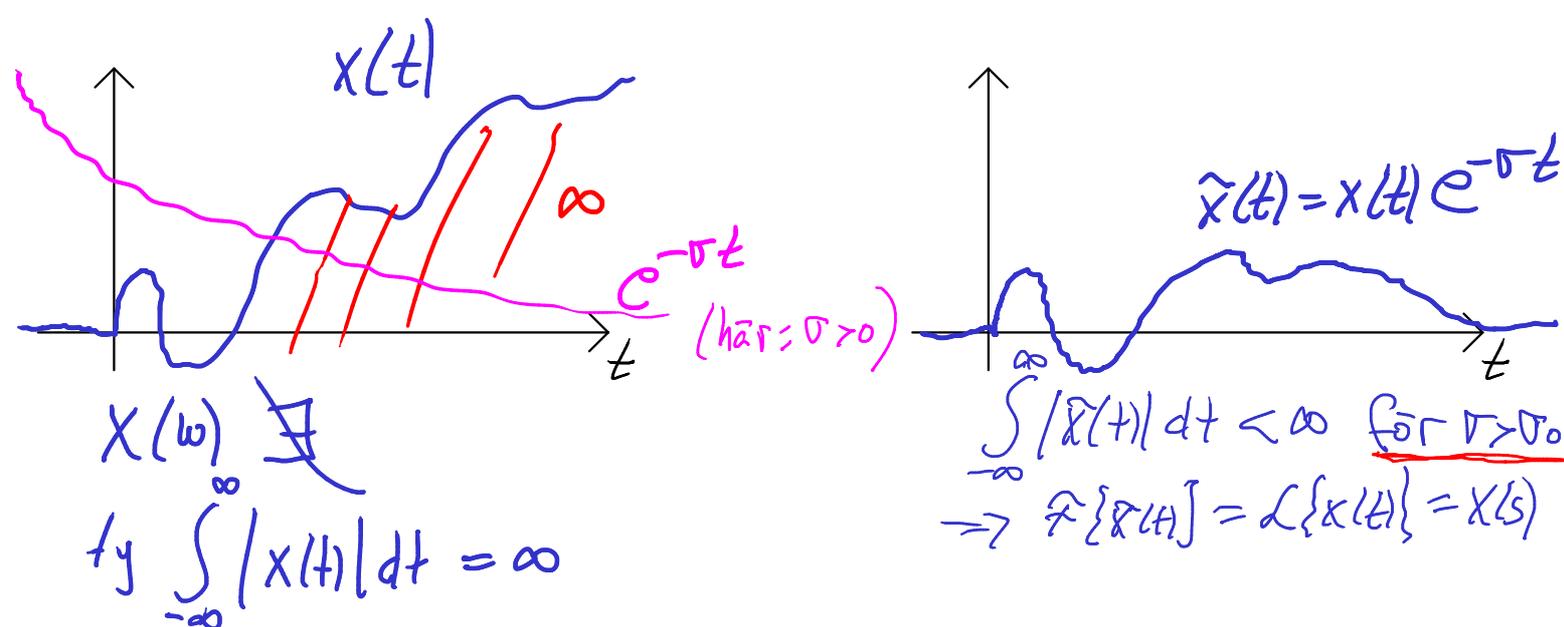

Enkelsidiga laplacetransformen – sammanfattning

Antag $\begin{cases} x(t < 0) = 0 \\ \int_{-\infty}^{\infty} |x(t)| dt = \infty \Rightarrow \mathcal{F}\{x(t)\} \nexists \end{cases}$ (enligt grunddef.)

Låt $\tilde{x}(t) = x(t)e^{-\sigma t}$, där $\sigma \in \mathbb{R}$, sådan att $\int_{-\infty}^{\infty} |\tilde{x}(t)| dt < \infty \quad \forall \sigma > \text{något } \sigma_0 \geq 0$

Följaktligen existerar $\mathcal{F}\{\tilde{x}(t)\}$ (dvs. $|\tilde{X}(\omega)| < \infty \quad \forall \omega$)

$$\Rightarrow \mathcal{F}\{\tilde{x}(t)\} = \mathcal{F}\{x(t)e^{-\sigma t}\} = \int_{-\infty}^{\infty} x(t)e^{-(\sigma+j\omega)t} dt = X(\sigma + j\omega) =$$

$$= X_I(s) = \mathcal{L}_I\{x(t)\} = \int_{0^-}^{\infty} x(t)e^{-st} dt$$

$e^{-j\omega t}$
 $\sigma = 0$

Låt $s = \sigma + j\omega$

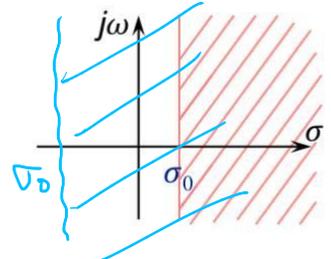
$X(s) = X_I(s)$: Enkelsidig laplacetransform

Konvergensområde:

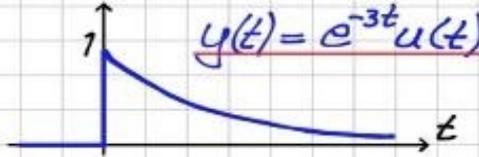
$$\sigma = \text{Re}\{s\} > \sigma_0$$

OBS! $\begin{cases} \mathcal{F}\{x(t)\} \nexists \Leftrightarrow \sigma_0 > 0 \\ \mathcal{F}\{x(t)\} \exists \Leftrightarrow \sigma_0 < 0 \end{cases} \Rightarrow$

$$X(\omega) = X(s)|_{s=j\omega}$$

Laplacetransformer, exempel 2

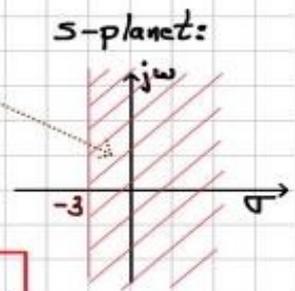
$$Y(s) = \mathcal{L}_T\{y(t)\} = \int_0^{\infty} y(t)e^{-st} dt$$

$$= \int_0^{\infty} e^{-(3+s)t} dt = \left[\frac{e^{-(3+s)t}}{-(3+s)} \right]_0^{\infty} = \frac{\lim_{t \rightarrow \infty} e^{-(3+s)t} - e^0}{-(3+s)}$$

$Re\{3+s\} > 0$

$$= \frac{0 - 1}{-(3+s)} = \frac{1}{s+3}$$

Konvergensområde: $Re\{s\} > -3$

jw-axeln ligger i konv.området $\Rightarrow Y(\omega) \exists$

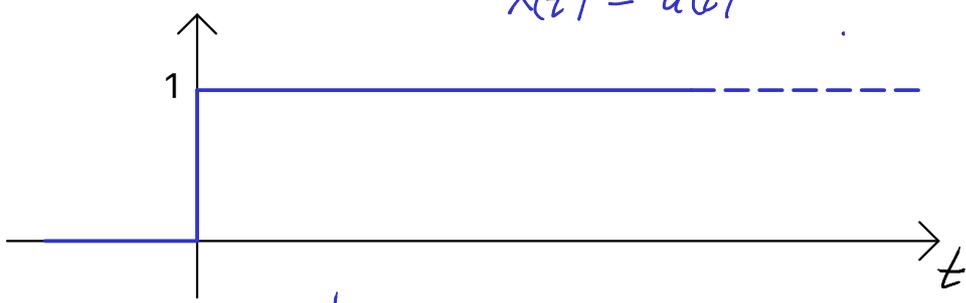
(dvs. $\int_0^{\infty} |y(t)| dt < \infty$) $\Rightarrow Y(\omega) = Y(s)|_{s=j\omega} = \frac{1}{j\omega+3}$

$e^{-at}u(t) \Leftrightarrow \frac{1}{s+a} ; Re\{s\} > -a$

lex. $e^{-3t}u(t) \Leftrightarrow \frac{1}{s+3} ; Re\{s\} > -3$

$x(t) = u(t)$

$X(s) = ?$

$x(t) = u(t) = e^{-at} \cdot u(t)$ för $a=0$

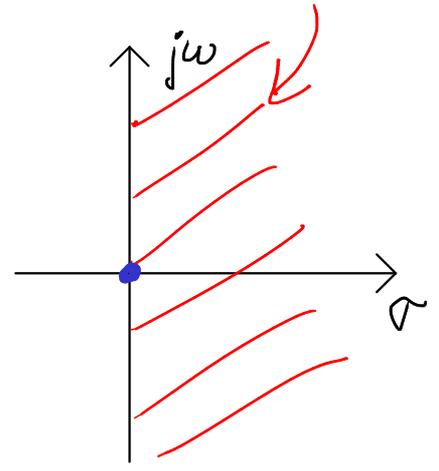
$\Rightarrow X(s) = \frac{1}{s+a} = \frac{1}{s} ; Re\{s\} > 0$

Konvergensområde i s-planet för X(s):

$X(\omega) \neq X(s)|_{s=j\omega}$

$X(\omega) = \text{vp}\left\{\frac{1}{j\omega}\right\} + \pi\delta(\omega)$

formels.

Laplacestransformen, exempel 3

$g(t) = \cos(\omega_0 t) u(t)$
 $G(s) = \int_0^{\infty} g(t) e^{-st} dt =$

$g(t) = \frac{e^{j\omega_0 t} + e^{-j\omega_0 t}}{2} \cdot u(t) = \frac{1}{2} \int_0^{\infty} (e^{-(s-j\omega_0)t} + e^{-(s+j\omega_0)t}) dt$

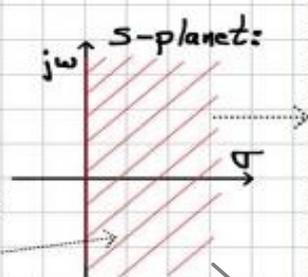
$\text{Re}\{s-j\omega_0\} = \text{Re}\{s\} = \sigma > 0$
 $\text{Re}\{s+j\omega_0\} = \sigma > 0$

$= \frac{1}{2} \left[\frac{e^{-(s-j\omega_0)t}}{-(s-j\omega_0)} + \frac{e^{-(s+j\omega_0)t}}{-(s+j\omega_0)} \right]_0^{\infty} = \frac{1}{2} \left(\frac{0 - e^0}{-(s-j\omega_0)} + \frac{0 - e^0}{-(s+j\omega_0)} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{s-j\omega_0} + \frac{1}{s+j\omega_0} \right)$

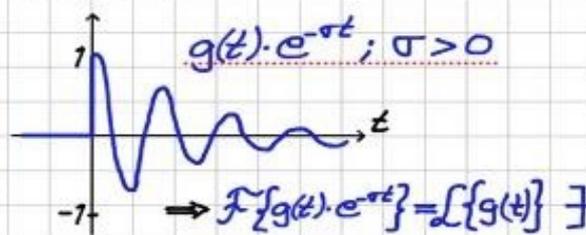
$$= \frac{s}{s^2 + \omega_0^2}$$

Konvergensområde:

$$\text{Re}\{s\} = \sigma > 0$$

TOLKNING:

$$\mathcal{F}\{\cos(\omega t)\} = \pi (\delta(\omega + \omega_0) + \delta(\omega - \omega_0))$$

$$G(\omega) = \text{vp}\{G(s)|_{s=j\omega}\} + \frac{\pi}{2} ( )$$

$$= \text{vp}\left\{ \frac{j\omega}{\omega_0^2 - \omega^2} \right\} + \frac{\pi}{2} (\delta(\omega + \omega_0) + \delta(\omega - \omega_0))$$

Ett räkneexempel som leder fram till den dubbelsidiga laplacetransformen:

Dubbelsidig Laplacetransform

Exempel:

$x(t) = x_1(t) + x_2(t)$
 $= e^{2t} u_0(-t) + e^{-3t} \cos(10t) u(t)$

$x_1(t)$

$x_2(t)$

$\mathcal{L}\{x(t)\} = Z$

$$\mathcal{L}_{II}\{x(t)\} = X_{II}(s) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-st} dt = \underbrace{\int_{-\infty}^{0^-} x_1(t) e^{-st} dt}_{= X_1(s)} + \underbrace{\int_{0^-}^{\infty} x_2(t) e^{-st} dt}_{= X_2(s)}$$

Dubbelsidig Laplacetransform

Exempel:

$x(t) = x_1(t) + x_2(t)$
 $= e^{2t} u_0(-t) + e^{-3t} \cos(10t) u(t)$

$x_1(t)$

$x_2(t)$

$X_2(s) = \int_{0^-}^{\infty} x_2(t) e^{-st} dt$

Formelsamlingen, Tab. 5:20:
 $e^{-at} \cos(\omega t) u(t) \leftrightarrow \frac{s+a}{(s+a)^2 + \omega^2} ; \text{Re}\{s\} > -a$

$\Rightarrow X_2(s) = \frac{s+3}{(s+3)^2 + 10^2} ; \text{Re}\{s\} > -3$

$\Rightarrow$

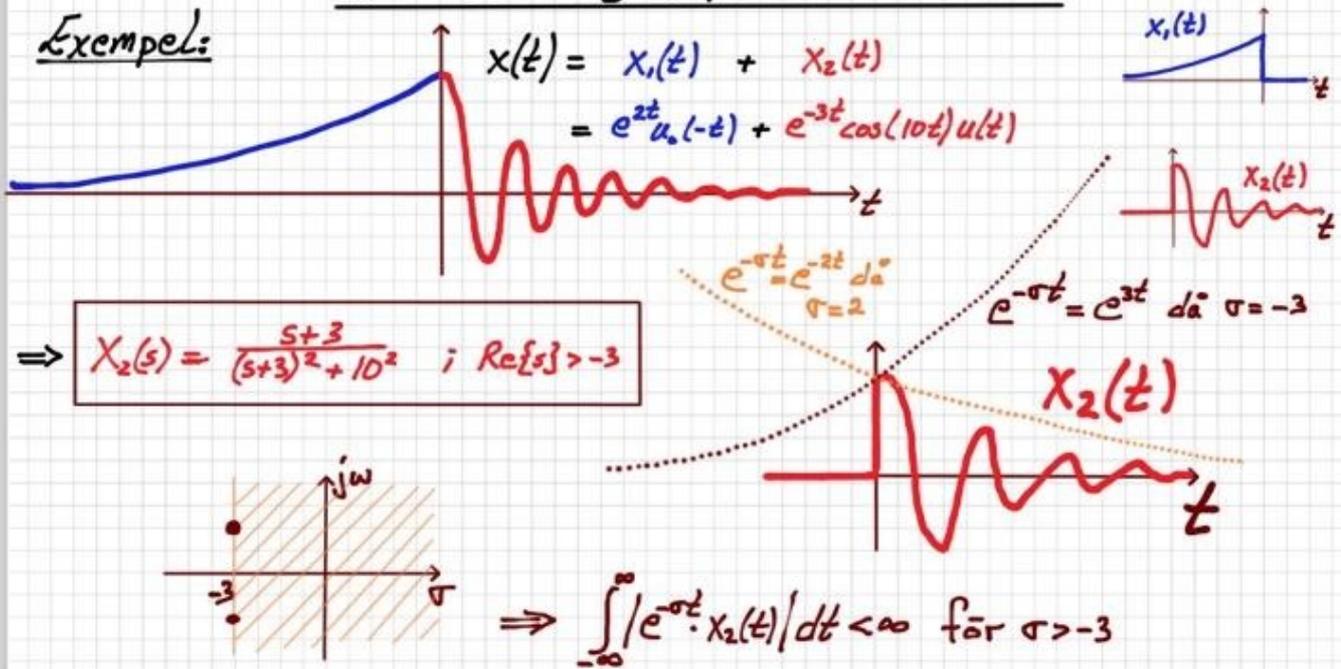
Singulära punkter hos $X_2(s)$

Konvergensområde för $X_2(s)$

Det komplexa s-planet, $s = \sigma + j\omega$

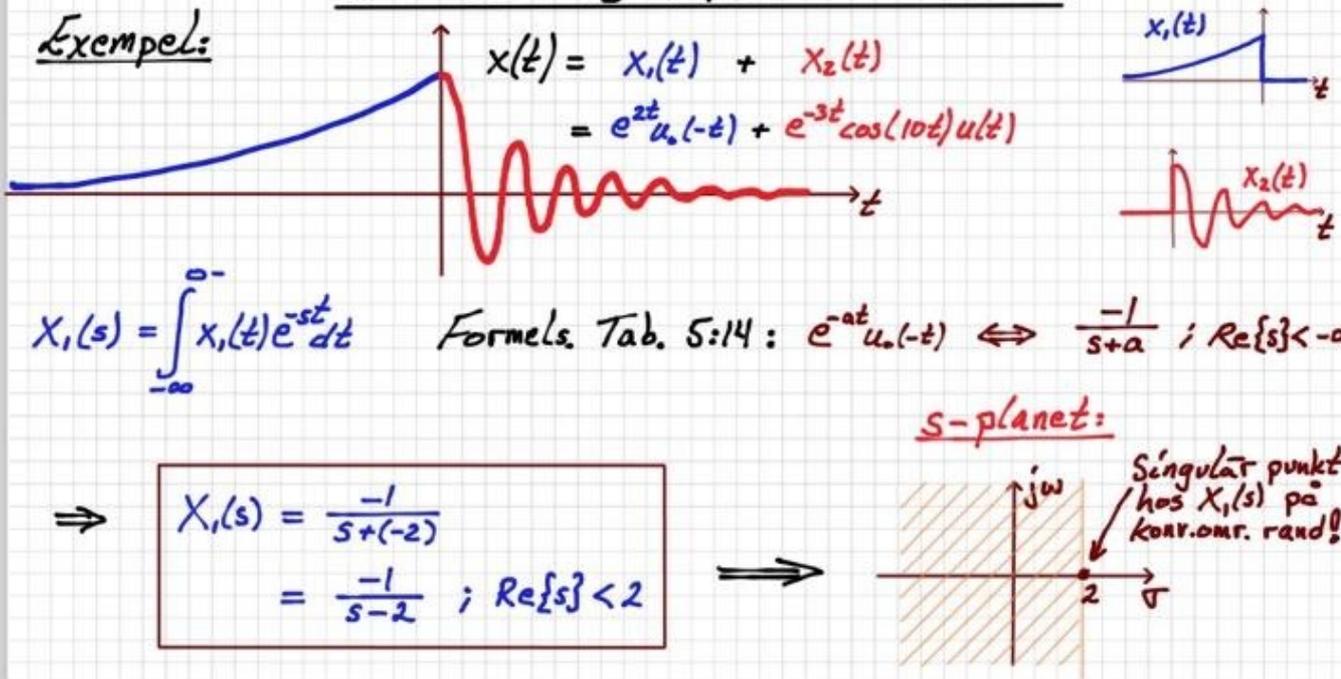
Dubbelsidig Laplacetransform

Exempel:

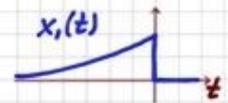
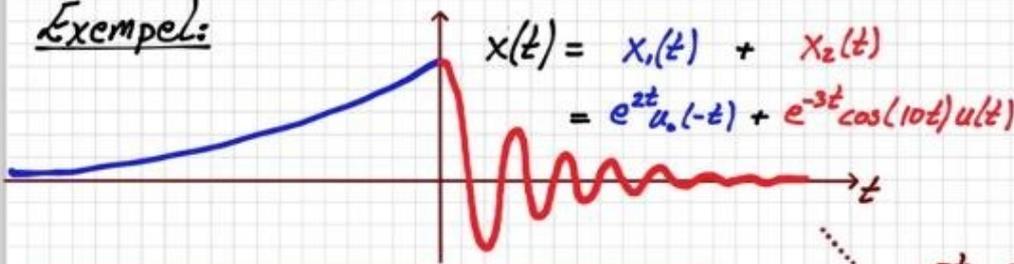
Dubbelsidig Laplacetransform

Exempel:

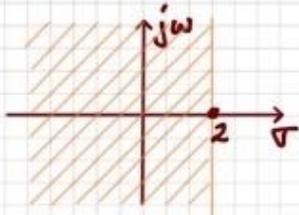

Dubbelsidig Laplacetransform

Exempel:

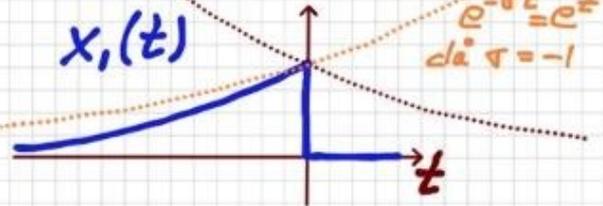

$$X_1(s) = \frac{-1}{s+(-2)} = \frac{-1}{s-2} ; \operatorname{Re}\{s\} < 2$$

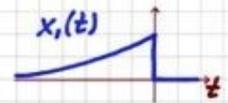
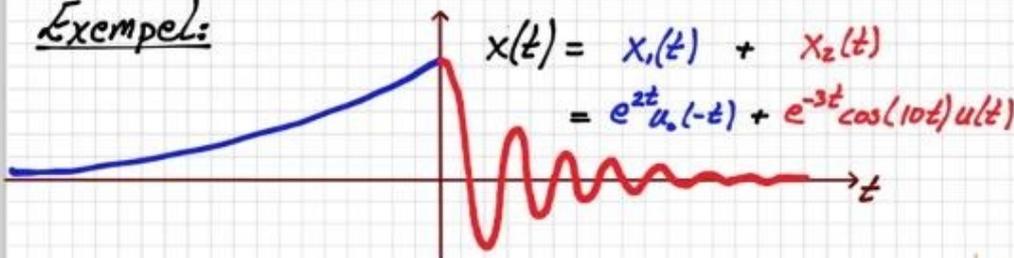
$$\Rightarrow \int_{-\infty}^{\infty} |e^{-\sigma t} x_1(t)| dt < \infty \text{ för } \sigma < 2$$

$X_1(t)$

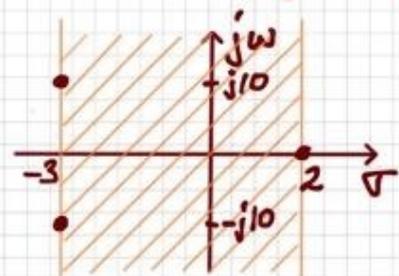

Dubbelsidig Laplacetransform

Exempel:

$$\begin{aligned}
 X(s) &= X_1(s) + X_2(s) = \frac{-1}{s-2} + \frac{s+3}{(s+3)^2 + 10^2} \\
 &\quad \underbrace{\operatorname{Re}\{s\} < 2} \quad \underbrace{\operatorname{Re}\{s\} > -3} \\
 &= \frac{-5(s+23)}{(s-2)(s+3)^2 + 10^2} = \frac{-5s + 115}{s^3 + 4s^2 + 97s - 218}
 \end{aligned}$$

Konvergensområde för $X(s)$: $-3 < \operatorname{Re}\{s\} < 2$

$j\omega$ -axeln ligger i
 konv. omr. $\Rightarrow \mathcal{F}\{x(t)\} =$
 $X(\omega) = X(s)|_{s=j\omega}$

Dubbelsidiga laplacetransformen – sammanfattning

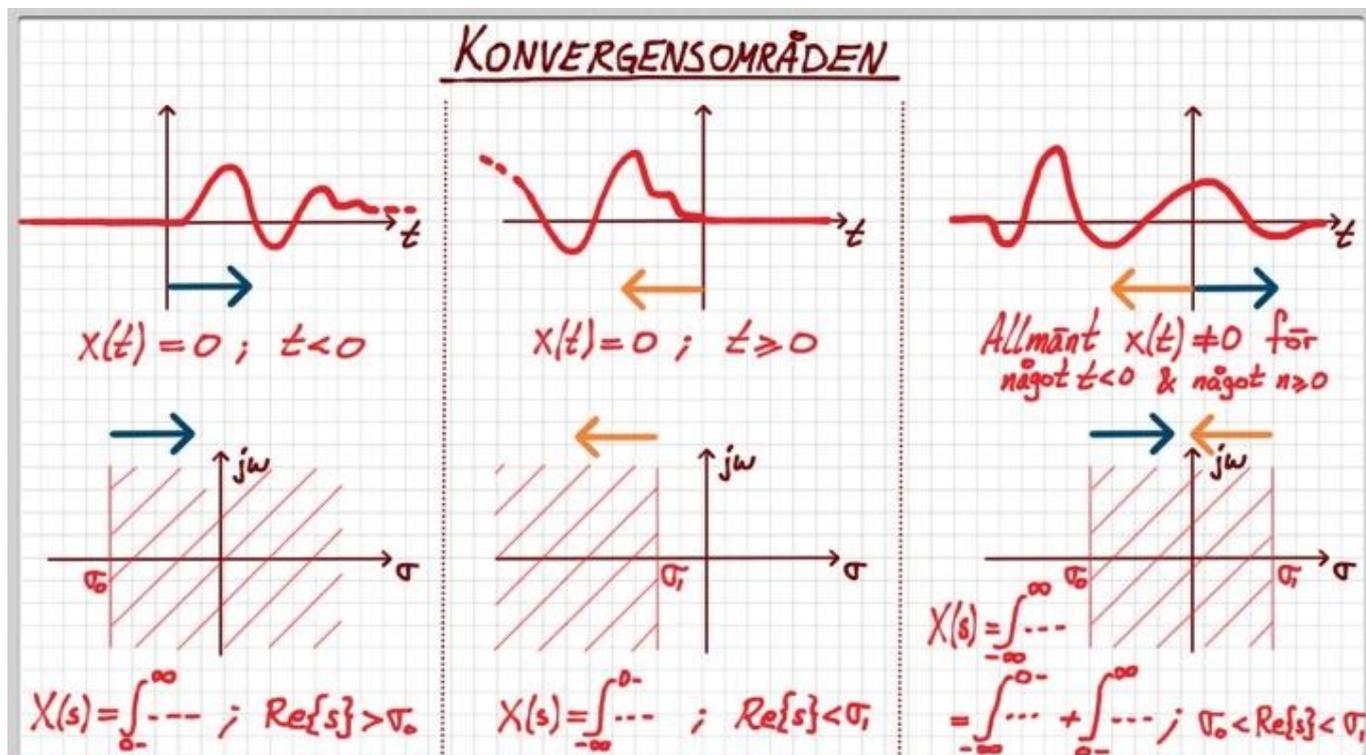
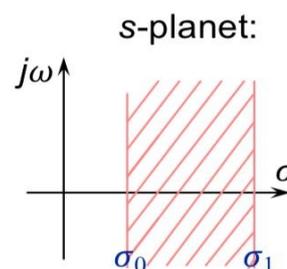
Låt $x(t) \exists \forall t$ och låt $\mathcal{F}\{x(t)e^{-\sigma t}\} \exists$ för något reellt σ i intervallet $\sigma_0 < \sigma < \sigma_1$:

$$X_{II}(s) = \mathcal{L}_{II}\{x(t)\} = \int_{-\infty}^{\infty} x(t)e^{-st} dt$$

Dubbelsidig laplacetransform

Konvergensområdet för $X_{II}(s)$: $\sigma_0 < \sigma = \text{Re}\{s\} < \sigma_1$

(OBS! Om $\mathcal{F}\{x(t)\} \exists \Leftrightarrow$
 $j\omega$ -axeln ligger i konvergensområdet för $X(s)$!)

Exempel - har $x(t) = \cos(\omega_0 t)$ någon Laplacetransform?

$x(t) = \cos(\omega_0 t) u_0(-t) + \cos(\omega_0 t) u(t)$

$X(\omega) = \pi(\delta(\omega + \omega_0) + \delta(\omega - \omega_0))$

$X(s) = \frac{-s}{s^2 + \omega_0^2} + \frac{s}{s^2 + \omega_0^2}$

$\text{Re}\{s\} < 0$ $\text{Re}\{s\} > 0$

oförenligt

Var och en av $\cos$ -termerna har en Laplacetransform, men inte summan av dem! $\Rightarrow X(s) \nexists$

Den inversa laplacetransformen

$$x(t) = \mathcal{L}^{-1}\{X(s)\} = \frac{1}{2\pi j} \int_{\sigma - j\infty}^{\sigma + j\infty} X(s) e^{st} ds$$

I kursen erhåller vi ofta (oftast) transformers och deras inverser från någon **laplacetransformtabell!**

Samma inverstransforms samband för den dubbelsidiga laplacetransformen som för den enkelsidiga!

OBS: Laplacetransformanalys finns i **Kap. 6**, men: Definition av laplacetransform, dess existensvillkor samt bevis av olika viktiga transformegenskaper finns i **Appendix D!!**

